

Motion till riksdagen 2018/19:2861

av **Johan Hedin m.fl. (C)**

Trygghet i hela landet

Sammanfattning

En grundläggande förutsättning för säkerhet och trygghet är att vi kan leva utan att vara rädda för att vi ska bli utsatta för brott. Vi ska kunna somna utan att vara oroliga för inbrott och låta barnen gå till skolan utan oro för mobbning eller andra övergrepp. Rättsstaten ska vara likvärdig och närvarande för alla människor och i alla delar av Sverige. Polisen ska vara närvarande, tillgänglig och synlig för dem som bor i området. Polisen ska ha ett långsiktigt mandat och de lokala poliserna ska i största möjliga mån jobba med uppgifter kopplade till det lokala området.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer effektiv poliskår med bättre arbetsvillkor och starkare lokal koppling och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stärkt rättskedja med fler lagförda brott och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för att fler människor ska våga vittna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brottsförebyggande arbete i kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för tidiga sociala insatser för att minska risken för att unga råkar dras in i kriminalitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Kriminalvårdens arbete och ansvar för att förebygga återfall i brott bl.a. hos unga brottslingar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder mot brott i vissa områden och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över straffrabatten för unga återfallsförbrytare och unga grova brottslingar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omhändertagande av ungdomar som behöver förflyttas från skadliga miljöer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för vissa allvarliga brott och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge tullen större befogenheter och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vapensmuggling och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brottsrubricering för innehav av handgranater och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avhopparverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att döma till utvisning och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om villkorlig frigivning och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förändring av dagens mängdrabatt och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade kunskaper och åtgärder mot människohandel och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge Arbetsmiljöverket ett brottsutredande uppdrag och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett starkare brottsofferperspektiv i hela rättsväsendet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat skydd för barn och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trygghet i skolan och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straffrättsliga åtgärder för att motverka sexualbrott och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnpornografibrottet och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda människor från hedersrelaterad problematik och hedersrelaterade brott och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda flickor från könsstympning och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kraftfulla åtgärder för att motverka terrorism och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om deltagande i våldsejakande organisationers verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens agerande vid demonstrationer och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trossamfund och ideella organisationer och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förebyggande arbete mot radikaliserings bl.a. inom Kriminalvården och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om breddat och skärpt arbete mot extremism och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa terrorismen genom ökad samverkan inom EU och tillkännager detta för regeringen.

En bättre fungerande polis i hela landet

Att förtroendet för rättsväsendet är högt och att rättssamhället skyddar oss som individer i hela landet, är grundläggande. Vår trygghet kräver en lokalt närvarande polis och ett rättsväsende som står rustat att hantera kriminaliteten.

Oavsett var i Sverige man bor ska man kunna känna trygghet i att polisen är närvarande. Centerpartiet vill att poliser ska vara lokalt förankrade och att de som bor i området vet vilka de är. Polisen har en central roll för att beivra, begränsa och lösa brottslighet, men de poliser som tycker att arbetssituationen känns svår och pratar om att överge sitt yrke blir allt fler. Centerpartiet vill satsa på polisen för att garantera dess lokala närvaro i samhällen och kvarter, öka antalet arbetade polistimmar, höja de hårt arbetande polisernas löner och skapa förutsättningar för bättre arbetsvillkor och arbetsmiljö.

Det bristande resultatrapporteringsystemet inom den svenska polisen bidrar till otydlighet och bristande förutsättningar för att fördela resurser rätt. Polisen kan i dag inte mäta sina mål på ett tydligt sätt och det är svårt att bedriva en effektiv polisverksamhet utan att sätta upp tydliga och mätbara mål för verksamheten. I andra länder har man lyckats pressa tillbaka brottsligheten rejält genom tydlighet och uppföljning. Ett exempel är Compstat, som ökat effektiviteten hos polisen i New York och som bygger på fyra hörnstenar: aktuell och korrekt insamling, effektiv teknik, flexibelt och snabbt utnyttjande av resurser och kontinuerlig resultatuppföljning. Tillgång till ständigt aktuell statistik kring var brott begås gör att polisledningen kan ställa krav på precisa och snabba ingripanden och fördela resurser på bästa sätt, vilket pressar tillbaka brottsligheten. Ett bra ledarskap är både en framgångsfaktor och en nödvändighet. Det är grunden till ökad effektivitet och snabbare beslutsvägar, men också nödvändigt för ansvarsutkrävande. Med tydliga mål, bättre uppföljning och högre förväntningar på ledarskapet blir det också fokus på att man som chef behöver nå resultat för att få fortsatt förtroende. För att öka tilltron till polisen måste människor i hela landet också kunna känna sig säkra på en rimlig uttryckningstid vid allvarliga brott.

För att säkerställa att personer har god kunskap om och erfarenheter av de brott de ska utreda bör de specialenheter inom Polismyndigheten som till exempel tog hand om sexualbrott och narkotikabrott återinföras. Sådan specialistkompetens är i många fall ett effektivt och, inte sällan, behövligt sätt att bekämpa och utreda viss brottslighet som av olika anledningar kan medföra svårigheter i polisernas utredningsarbete.

Poliser ska kunna vara poliser och inte tillbringa oacceptabelt mycket tid med administration. Centerpartiet vill att regeringen tillser att polisen har tillgång till bättre it-system och teknik och att de har rätt verktyg för att bekämpa brott. Polisen bör ha tillgång till exempelvis modern skyddsutrustning och kroppsburna kameror, men även fler mobila kontor, vilket skulle öka den polisiära närvaron på landsbygden och mindre orter.

Stärkt rättskedja och fler lagförda brott

Utvecklingen för andelen brott som klaras upp är mycket oroande. Andelen ärenden som redovisas av polis till åklagare har fallit och detta gäller även andelen personupplärade brott. För att fler brott ska kunna leda till åtal behöver resurser och effektivitet ses över i hela rättskedjan. Det handlar till exempel om Åklagarmyndigheten och Nationellt forensiskt centrum som båda är viktiga byggstenar i en välfungerande rättskedja.

Centerpartiet vill att mängdbrotten ska prioriteras högre för att fler brott ska kunna utredas och klaras upp. Dagens bestämmelser innebär att det finns flera möjligheter att inte inleda eller på förhand avsluta en brottsutredning. Direktavskrivning innebär att polisen skriver av ärendet och inte inleder någon förundersökning. Förundersökningsbegränsning innebär att man begränsar brottsutredningen till att endast omfatta vissa brott. Slutligen finns även så kallad åtalsunderlåtelse, som innebär att brottet utreds men inte leder till åtal. Det är inte rimligt att en så stor andel av alla brottsutredningar idag läggs ned i förtid. Möjligheterna till direktavskrivning, förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse bör därför begränsas, särskilt i fall där det finns ett tydligt brottsofferintresse.

För att få fler fällande domar måste människor våga vittna. Polisens personsäkerhet och vittnesskydd har en grundläggande roll för att skydda enskilda och därmed rättssystemet. Centerpartiet vill se extra satsningar på vittnesskydd. Dessutom bör polisen ges möjlighet att inte bara skydda en person utan också under en tid ta över ansvaret för stöd till densamme, ett ansvar som kommunerna har i dagsläget. Ett bättre fungerande skydd skulle också göra att kvinnor som utsatts för våld i nära relation kan våga lämna en våldsam partner.

Många är idag rädda för att drabbas av allvarliga repressalier om de vittnar. Att hot och våld riktas mot personer som anmäler brott eller som vittnar i domstol är oacceptabelt och ett hot mot rättsstaten. Sådana gärningar måste bemötas med stränga straff. Centerpartiet vill därför skärpa straffen för övergrepp i rättssak och vidare se över möjligheten att göra det lättare att vittna från annan ort.

Ökad trygghet i utsatta områden

Den grova brottsligheten och ungdomsbrottsligheten skapar otrygghet runtom i hela landet, särskilt inom vissa utsatta områden. Vi kan aldrig acceptera att gängbrottslighet och grov organiserad brottslighet breder ut sig och sätter skräck i vissa utsatta områden.

Grunden i att bekämpa grov brottslighet är en fungerande polis och en stärkt rättskedja, men att förebygga brott redan innan de begåtts är det bästa sättet att skapa

såväl säkerhet som upplevd trygghet. Centerpartiet vill att kommunerna ska ta ett större ansvar för det brottsförebyggande arbetet genom att de involverar fler aktörer, såsom ordningsvakter och fastighetsägare, att förebyggande arbete i skolor – till exempel när det gäller attityden till brott – prioriteras, att de tar hänsyn till ett brottsförebyggande perspektiv vid arbetet med detaljplaner och att användningen av BID-samarbeten (Business Improvement Districts), en internationellt etablerad metod för samverkan mellan privat och offentlig sektor, ökar.

Falkagård i C-styrda Falkenberg är det enda område som tagits bort från polisens lista över utsatta områden. Genom att vända skolor med dåliga resultat, satsa på civilsamhället för att erbjuda omfattande och meningsfulla fritidsaktiviteter, avsätta resurser för uppsökande verksamhet och arbeta aktivt med stadsutveckling för att skapa en tryggare, säkrare miljö för människor att leva i och för polisen att arbeta i har man lyckats vända utvecklingen. Centerpartiet vill se över möjligheterna att göra överenskommelser mellan staten och ett antal kommuner där man går in långsiktigt med åtgärder i utsatta områden för att vända utvecklingen i fler områden.

Forskning visar att vissa barn löper betydligt större risk än genomsnittet att utvecklas till grova våldsbrottslingar och att tidigt extra stöd till familjer med barn i riskzonen har stor betydelse för att minska ett kriminellt beteende. För att minska kriminaliteten på lång sikt är det därför viktigt att ge de barn och familjer som behöver stöd tidig hjälp.

Kriminalvården har en viktig roll i att stärka arbetet med att förebygga återfall, det gäller såväl yngre som äldre brottslingar, och åtgärder för att stärka avhopparkerksamheten, förstärka tidigare dömdas möjligheter på arbetsmarknaden, förhindra att skulder uppstår för den intagne under fängelsetiden och stärka samverkan mellan berörda myndigheter för att få till stånd en adekvat utslussning måste ses över. För vissa av de ungdomar som ställer sig utanför samhällets spelregler räcker inte socialtjänstens insatser till. När det gäller denna grupp bör det därför ses över om staten bör ta ansvaret. Grovt kriminella unga skulle i högre grad kunna bemötas med de rehabiliteringsåtgärder som används för kriminella generellt. Inte främst för att straffa, utan för att använda åtgärder som har bättre förutsättningar att lyckas än traditionell socialtjänst. En ny enhet för unga som begått allvarliga våldsbrott eller andra grova brott skulle kunna inrättas hos Kriminalvården.

För att få bukt med att unga fastnar i kriminalitet måste samhället markera att brottets bana inte leder någonstans. Alldeles för få fall för mindre brottslighet, vilket skickar en felaktig signal om att brott är såväl lätt som lönsamt. Centerpartiet vill, med start i vissa utsatta områden, ställa krav på snabba och precisa ingripanden även mot småbrott och vardagsbrottslighet för att på längre sikt stoppa och backa utvecklingen i vissa utsatta områden. Att säkerställa en lokalt förankrad polis med fler och synliga poliser och med mer resurser är en förutsättning för detta. Vidare måste den tystnads-kultur stoppas som finns i många brottsbelastade områden och som gör att polisens möjlighet att utreda brott minskar. Centerpartiet vill att polisen ges ökade möjligheter till kameraövervakning i brottsbelastade områden så att möjligheterna att väcka åtal ökar, men det är också tydligt att relationen mellan polis, sociala institutioner och boende i utanförskapsområden behöver förbättras.

Unga som begår brott

Det är viktigt att barn och familjer, särskilt de som bor i brottsbelastade områden eller befinner sig i en svår situation, får tidig hjälp, men de ungdomar som ändå begår brott ska ha en snabb och tydlig reaktion från samhället.

Unga vuxna över 18 år har samma rättigheter och skyldigheter som andra myndiga medborgare i Sverige. Dessa måste ta ansvar för sina handlingar. Centerpartiet vill av denna anledning att straffrabatten för unga återfallsförbrytare och unga som har begått grova brott ska ses över.

En ung person som har begått ett brott släpps ofta väldigt snabbt, inte sällan för att det råder brist på platser vid ett tvångsomhändertagande enligt LVU. När det gäller allvarlig och upprepad brottslighet behöver man lättare kunna frihetsberöva och flytta på unga kriminella, som utgör en fara både för sig själv och för andra. Centerpartiet vill säkerställa att samhället har effektiva verktyg för att ungdomar som behöver förflyttas från skadliga miljöer kan omhändertas så snabbt som möjligt.

Grov brottslighet

När våldtäktsmän eller våldsmän döms till så låga straff att de kan upplevas som kränkande för brottsoffren är det lätt att känna att samhället inte ser allvaret i det brott som har begåtts. Centerpartiet vill att samhället ska markera tydligare mot grova brott och vill därför se skärpta straff för till exempel sexualbrott, brott mot barn, mord och andra grova våldsbrott. Centerpartiet vill också att minimistraffet höjs för vissa grova brott.

Då konkurrerande narkotikamarknader var den vanligaste anledningen till förra årets dödsskjutningar bör vi också, för att bekämpa gängkriminalitet och grov organiserad brottslighet, bekämpa narkotikahandeln. Insatserna bör riktas mot de personer som organiserar handeln, inte mot enskilda missbrukare som istället bör ges bättre stöd att komma ur sitt missbruk.

Enligt polisen begås hälften av alla inbrott av utländska stöldligor, men med dagens bestämmelser har tulltjänstemännen inte någon befogenhet att hindra en person eller stoppa ett fordon med misstänkt stöldgods vid Sveriges gräns. Att tullen måste tillkalla polis för att hindra att misstänkt stöldgods smugglas ut leder till problem eftersom polisen allt som oftast har många andra arbetsuppgifter som behöver prioriteras.

Misstänkt stöldgods omfattas inte av lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen. Centerpartiet vill att Tullverkets tjänstemän ska ha befogenhet att undersöka fordon och kvarhålla personer som påträffas med misstänkt stöldgods genom att lägga till detta i den ovan nämnda lagen. Det är också av vikt att vi ser till att Tullverket får befogenhet att hålla kvar kurirförsändelser, och inte bara postförsändelser som fallet är idag, samt att utöka befogenheten gällande både post- och kurirförsändelser till att omfatta försändelser som antas innehålla även andra illegala varor, såsom illegala vapen, utöver narkotika.

Bestämmelsen som reglerar smugglingsbrott träffar smuggling av många olika slags varor och bredden på straffskalan speglar detta, något som leder till att domstolarna vanligen lägger sig i den lägre delen av straffskalan. Centerpartiet vill att samhället i större mån ska se särskilt allvarligt på vapensmuggling och vill därför att det ska

övervägas om smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsrubricering, på samma sätt som skett med narkotikasmuggling.

Det blir idag allt vanligare att handgranater används som ett vapen vid gängkonflikter och grov organiserad brottslighet. Det gränslösa våld där även barn har blivit offer måste få ett slut. Vi vill därför att handgranater ska klassas som vapen och att otillåten hantering av handgranater ska klassas som vapenbrott.

Det är viktigt att det finns ett starkt stöd från samhällets sida för den som vill lämna det kriminella livet. Ofta löper den som under en lång tid har varit aktiv i grov brottslighet betydande risk som avhoppare. Av stor betydelse är Kriminalvårdens så kallade avhopparverksamhet som vänder sig till den som vill lämna den kriminella livsstilen. Flera städer runt om i Sverige med utsatta områden och kriminella miljöer saknar dock avhopparprogram. Vi vill se ett ökat arbete med sådan avhopparverksamhet från Kriminalvårdens sida och vill även se en samlad översyn av all avhopparverksamhet och en grundlig genomgång av metoder och resultat.

Bor man i Sverige ska man följa lagstiftningen som finns här. Kraven för utvisning på grund av brott för de som kommer från ett annat land för att vistas eller bo här har sett i princip likadana ut sedan år 1994. Centerpartiet vill att utvisning på grund av brott ska användas i fler fall då någon döms för allvarlig brottslighet, till exempel i fall då någon döms för brott till fängelse mellan sex månader och ett år – oavsett om det föreligger risk för återfall eller inte. Med en sådan lagstiftning skulle till exempel den som döms för ett bostadsinbrott eller för grov kvinnofridskränkning kunna utvisas. Centerpartiet anser även att utvisning bör ske i fler fall när någon som har anknytning till Sverige har återfallit i brott. Det bör till exempel gälla hedersrelaterad brottslighet. Det finns också skäl att se över lagstiftningen när det gäller möjligheten att utvisa EU/EES-medborgare med hänsyn till rörlighetsdirektivet.

Den som avtjänar ett tidsbestämt fängelsestraff ska enligt dagens regler om villkorlig frigivning som regel frigives villkorligt efter två tredjedelar av strafftiden. Tidpunkten för villkorlig frigivning kan skjutas upp med högst sex månader åt gången om det finns synnerliga skäl. Centerpartiet vill slopa dagens reglering som innebär att den dömda i princip per automatik frigives villkorligt efter två tredjedelar av strafftiden och istället införa en reglering som är utformad på ett mer restriktivt sätt, där hänsyn tas till den dömdes motivation, exempelvis i form av skötsamhet och medverkan i behandlingsprogram samt utbildningar under verkställighetstiden.

Centerpartiet vill att samhället markerar mot upprepad brottslighet på ett skarpare sätt. Det måste på ett tydligare sätt än idag speglas i lagstiftningen att det är betydligt allvarligare med upprepad brottslighet än att begå enstaka brott. Vi vill att straffet för den som döms för flera brott i en och samma rättegång ska skärpas. Vi vill slopa dagens form av mängdrabatt och ersätta den med ett nytt system där utgångspunkten bör vara att fler brott än det grävsta ska tillräknas en större del av straffvärdet vid straffmätningen.

En av de mest lönsamma inkomstkällorna för den grova brottsligheten är människohandel. Större delen, runt 60–70 procent, av de utsatta utnyttjas i sexhandeln, men många tvingas också arbeta på allt från fabriker till restauranger eller nagelbarer. Centerpartiet vill att företagens och konsumenternas kunskaper ökar och att det ska bli lättare att välja bra alternativ vid köp av varor eller tjänster. Vi bör också se över möjligheten att ge Arbetsmiljöverket ett utökat brottsutredande uppdrag för att de lättare ska kunna agera när de upptäcker misstänkt människohandel och att vi arbetar för ökad gränsöverskridande verksamhet och samarbete EU-länderna emellan.

Brottsoffer

Centerpartiet vill att brottsofferperspektivet i rättsväsendet stärks. Förtroendet för rättssamhället och brottsutsattas möjlighet till rehabilitering och förmåga att gå vidare är av största vikt för att invånare i Sverige ska kunna känna att rättssystemet finns som ett stöd om de skulle råka ut för något. En grundläggande princip är att man som utsatt för brott både ska ha rätt och möjlighet att få bättre information från rättsväsendet. Det måste också finnas professionell personal som kan ta hand om brottsoffret om det behövs. Centerpartiet vill också att det ses över hur offer för grov brottslighet, och anhöriga till våldsdödade, kan få stöd när en gärningsperson får permissioner eller friges. Åtgärder bör också vidtas för att tillse att gärningsmän inte kommer undan sitt skadeståndsansvar.

Barn är en särskilt utsatt grupp och därmed särskilt skyddsvärda. Enligt Rädda Barnen lever omkring 200 000 barn i Sverige med våld som en del av sin vardag. De barnen riskerar också att själva utsättas för både våld och sexuella övergrepp. Anmälningarna om barnmisshandel ökar och dessutom är mörkertalet stort, vilket gör att det är svårt att veta hur många barn som verkligen misshandlas. Centerpartiet vill att de som utsätter barn för brott ska kunna straffas oftare än idag. Därför vill vi se ett nytt barnmisshandelsbrott som ska inkludera både fysisk och psykisk misshandel. Vi vill också införa ett särskilt barnfridskränkingsbrott, för dem som begår många mindre allvarliga brott mot ett barn. Med tanke på det allvar det innebär att begå brott mot barn ska detta ha hårdare straff än andra fridskränkingsbrott.

Femton procent av de tillfrågade eleverna i årskurs nio känner sig inte trygga i skolan och ännu fler är rädda för andra elever. Centerpartiet vill att skolans skyldighet att omgående flytta elever som allvarligt stör studier eller tryggheten för övriga elever skärps för att öka känslan av trygghet hos eleverna. För att skolan inte ska utgöra en frizon för brott ser vi också att det är av vikt att vi agerar för att skolor, i likhet med till exempel Storbritannien och Finland, ska bli skyldiga att polisanmäla om de har skäl att misstänka att ett barn utsatts för sexualbrott eller brott mot liv och hälsa i eller kring skolmiljön.

Enligt en rapport från Skolverket 2016 har inte ens hälften av skolorna installerat någon slags teknisk lösning för att filtrera bort sådant som våld och pornografi. Vi vill att unga i största möjliga mån ska ha en trygg skoltid där de slipper utsättas för pornografi och vill därför ge Skolverket i uppdrag att införa porrfilter i datorerna på landets samtliga skolor och förskolor.

För att unga personer ska kunna få hjälp och stöd av såväl skola som föräldrar bör skolelever över 18 år i högre grad förmås ge en fullmakt som gör det möjligt för personalen att vid behov kontakta föräldrar.

Våld i nära relation och sexualbrott

Centerpartiet vill ha en nollvision för våld och förtryck i nära relationer och sexualiserat våld. Mycket behöver göras för att nå detta. En del är den samtyckesbaserade lagstiftning som även inkluderar ett oaktsamhetsrekvisit för sexualbrott som nyligen infördes. Denna flyttar ansvaret från offret till förövaren, vilket är ett viktigt steg för att offer för sexualbrott ska kunna få upprättelse efter brottet. Då sexualbrott till sin natur är väldigt

integritetskränkande och straffen som döms ut ofta framstår som alltför milda vill Centerpartiet även att straffen för våldtäkt och sexuellt övergrepp ska ses över.

Offrer för sexualbrott tvekar ofta att anmäla. Preskriptionsgränserna förhindrar många brottsoffers möjlighet till upprättelse och en fällande dom då längre tid har gått efter att brottet begicks. I takt med att tekniken utvecklas ökar även möjligheten att lösa brott efter lång tid. DNA-teknikens framsteg gör det till exempel möjligt att lösa brott som man tidigare har misslyckats med att utreda. Det är bland annat mot denna bakgrund det numera finns skäl att förlänga preskriptionstiderna för sexualbrott.

Barn som utsätts för sexuella övergrepp påverkas resten av livet. Inte sällan dröjer det länge innan det kommer fram vad ett barn varit utsatt för. Vi anser att det finns skäl att helt ta bort preskriptionstiderna vad gäller sexualbrott mot barn.

Vissa former av sexuella ofredanden kan vara väldigt skrämmande, men når ändå inte upp till vad som utgör en våldtäkt. Det handlar till exempel om situationer där grupper av gärningsmän angriper en person eller där gärningsmannen på något annat sätt har agerat särskilt hänsynslöst eller kränkande. I dessa fall anser Centerpartiet att en ny rubricering med en högre straffskala, grovt sexuellt ofredande, bör övervägas.

Anmälningarna för sexuellt ofredande har gått upp med drygt 50 procent sedan 2008. Det är oacceptabelt. Vi kan aldrig acceptera att flickor och kvinnor utsätts för sexuellt ofredande eller inte kan röra sig i det offentliga rummet utan rädsla för att bli antastade. Det förebyggande arbetet med att bygga respekt, ändra attityder och motverka det språkvåld som förekommer i såväl skolor som övriga samhället är oerhört viktigt. Centerpartiet vill också att fler som begår sexuellt ofredande ska dömas. Detta kan bland annat ske genom utökad kameraövervakning, för att säkra bevisning, vid till exempel festivaler, men även genom en större poliskår med resurser nog för att utreda fler fall av sexuellt ofredande.

Centerpartiet vill sätta brottsoffret i centrum. En del av detta är att uppgradera den kränkning som brottsoffret lidit så att detta speglas av den kränkningens ersättning som brottsoffret tillerkänns. Denna framstår idag som alltför låg. För att hjälpa offer för sexualbrott att ta sig igenom en svår process vill vi också underlätta för dessa att byta målsägarbiträde.

De som i sin yrkesroll kan tänkas komma i kontakt med människor som utsätts för våld i nära relationer måste ha grundläggande kunskaper och förståelse till exempel för den normaliseringsprocess som kan ske. Det behövs löpande utbildningsinsatser som säkerställer att rektorer, lärare och studie- och yrkesvägledare och andra anställda vid skolor har kunskap om och aktivt arbetar mot sexuella trakasserier, könsrelaterat våld och kränkningar. Det behövs också mer spetskunskap hos sjukvårdspersonal om sexuella övergrepp.

Trots de stora insatser som görs frivilligt inom tjej- och kvinnojourerna går många av dessa på knäna. Verksamheterna behöver inte bara mer pengar, utan behöver också veta att deras finansiering är stabil. För att de som polisanmäler våld i nära relation ska kunna känna sig trygga vill Centerpartiet också att anmälaren ska få brottsoffersstöd inom ett dygn från polisanmälan. Centerpartiet vill också att elektronisk fotboja ska kunna användas vid fler fall av kontaktförbud.

Barnpornografi är ett hemskt brott som kan påverka det utsatta barnet resten av dess liv. I Sverige räknas detta brott som ett brott mot allmän ordning. Straffsätserna är relativt låga och detta tillsammans med att det ofta inte finns någon målsägande gör att brotten inte prioriteras i den grad som är önskvärt. Centerpartiet vill utreda brottets placering i brottsbalken och se över brottsbeteckningen om denna bör ändras till

dokumenterade sexuella övergrepp mot barn. Centerpartiet vill vidare att blockeringsverktyg för internetsidor som innehåller barnpornografi ska användas för att stoppa tillgången. Verktyg för att spåra användare som på datorer inom offentlig verksamhet laddar ned eller förvarar barnpornografi måste bli obligatoriska och regeringen vidta åtgärder för att skärpa miniminivån på straffet för detta brott.

Hedersrelaterad brottslighet

Att få leva sitt liv efter eget huvud och önskan, att få älska den man vill, att inte hindras i sina livsval. Det är rättigheter som måste gälla alla men som fortfarande inte gäller för alla. Unga kvinnor och flickor, men också en del pojkar och unga män, utsätts för förtryck och brott i hederns namn. Kunskapen kring hedersproblematik i Sverige är alldeles för låg och därför behövs bättre statistik och kunskap kring vilka insatser som fungerar bäst. För att de som utsätts för hedersbrott ska få bättre hjälp och stöd av rättsväsendet behöver Länsstyrelsen i Östergötlands nationella kompetensteam förstärkas och kunskapen om hedersrelaterad problematik hos polis, åklagare, domstolsväsende och målsägarbiträden öka.

Många unga flickor och tjejer förs ut ur Sverige för att giftas bort mot sin vilja eller könsstympas. För att förhindra detta vill Centerpartiet att en skyddslag utreds som gör att en domstol, om det misstänks att en person ska giftas bort eller könsstympas, skyndsamt ska kunna fatta beslut om att man kan straffas om man antingen för en människa ut ur landet, eller inte återför personen. Ett delmoment i denna skyddslag bör vara att ett barns pass tillfälligt ska kunna spärras.

Det finns en stor kunskapsbrist inom skolan när det gäller hur man ska agera om en elev är utsatt för hedersrelaterad problematik. Lärare och andra som kommer i kontakt med barn och unga måste få mer kunskap kring hedersrelaterade frågor och stöd att orosanmäla farhågor om hedersrelaterade brott, barn- och tvångsäktenskap och könsstympning. Alla skolor bör ha en stödfunktion, en uppgift som till exempel kan utföras av skolsköterska eller kurator, som har extra kunskaper kring hedersrelaterade frågor och som kan hjälpa till med orosanmälningar till socialtjänsten.

Den transnationella dimensionen är viktig vid hedersrelaterade brott. Införandet av en tvångsäktenskapsenhet, liknande den Forced Marriage Unit som finns i Storbritannien, som arbetar både nationellt och internationellt utifrån ett brottsförebyggande- och ett brottsofferperspektiv, bör utredas.

Bevisläget för könsstympning är ofta svårt och ingreppet sker inte sällan när barnet befinner sig i ett annat land. Även om det utförts av någon annan finns en stor risk att det sker med vårdnadshavarens goda minne, utan att det är möjligt att döma densamme. Centerpartiet vill att en lag som gör att vårdnadshavare som misslyckas med att skydda en flicka från könsstympning ska kunna straffas för det utreds. För att få fler offer att våga anmäla könsstympning bör vidare livslång anonymitet i rättsprocessen för offren utredas. Det skulle stödja de som idag inte vågar anmäla.

Radikalisering och terrorism

Radikalisering och terrorism är ett hot mot vårt öppna samhälle och vårt sätt att leva. Den terrorrelaterade verksamheten i Sverige domineras enligt Säkerhetspolisen av aktörer som är motiverade av våldsfrämjande islamistisk extremism, men även andra extremistiska organisationer inom vitmaktmiljön och den autonoma vänstermiljön kan utgöra ett hot. Personer som mördar av politiska skäl eller i religionens namn ska bekämpas. I kampen mot terrorismen måste vi arbeta tillsammans. Centerpartiet har två gånger, 2015 och 2017, ingått överenskommelser tillsammans med övriga allianspartier, Miljöpartiet och Socialdemokraterna för att tillsammans öka takten i arbetet att motverka terrorism och stärka vår förmåga att stå emot eventuella framtida terrorattacker. Mycket av det som ingick i den första överenskommelsen, har nu genomförts.

Yttrandefriheten är grundläggande och varje människa har rätt att uttrycka sina åsikter, men i de fall dessa åsikter manar till våld, krigsbrott och terror ska inte det offentliga vara med och stödja det. Centerpartiet vill helt strypa tillgången till allmänna medel till organisationer som sprider våldsbejakande och antidemokratiska budskap och att stödjande av terrororganisationer kriminaliseras.

Polisen skulle vid terrordåd eller till exempel vid naturkatastrofer kunna ha god hjälp av en nationell polisreserv till exempel för att skydda viktiga byggnader och hjälpa människor. Centerpartiet vill att en nationell polisreserv tillsätts, som ska ersätta den tidigare beredskapspolisen.

Konflikter och åsiktsskillnader ska lösas med demokratiska beslut. Att stödja terrorism kan aldrig accepteras i ett demokratiskt rättssamhälle och bör kriminaliseras för att visa hur allvarligt samhället ser på terrorgruppernas framfart i stora delar av världen. Centerpartiet vill att en kriminalisering av stödjande av terrorism inkluderar bland annat att skicka pengar eller vapen, att hjälpa till med finansiellt stöd eller att hjälpa terrorgrupper med framtagande av propaganda eller andra administrativa göromål.

Demokratin angrips av flera olika grupper som vill påverka vårt samhälle med våld och hot. Hoten kommer dels från den islamistiska miljön men även från vitmaktmiljön och den autonoma vänstermiljön. Inte minst har Nordiska motståndsrörelsen tydligt visat att de är villiga att använda såväl våld som hot mot sina motståndare. Vi måste skydda de enskilda människor som drabbas direkt av angreppen, och skydda alla andra från attacker mot vår demokrati. Ett kriminaliserande av deltagande i våldsbejakande organisationers verksamheter bör inkludera Nordiska motståndsrörelsen och liknande rörelser, men också den autonoma vänstern och islamistiska organisationer.

För att mota tillbaka de våldsbejakande organisationerna måste samhället även markera än tydligare än idag. Det finns möjlighet i ordningslagen att ställa krav eller till och med att säga nej till demonstrationer när man vet att det till exempel har gått våldsamt till förut, men det sker inte tillräckligt ofta. Centerpartiet vill se en förändring i hanteringen av ansökningar om demonstrationstillstånd.

Nazismen vädrar morgonluft och antisemitism och annan intolerans sprider sig. Därför är det viktigt att vi tar tydliga steg för att komma ihåg historien och ökar kunskaperna kring extremism och förintelsen till exempel genom stöd till ideella organisationer och hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser. För att öka tryggheten för utsatta grupper bör vi också se över möjligheten att stärka säkerheten i lokaler som tillhör trossamfund och utsatta organisationer i civilsamhället.

Individer som ännu inte har begått brott utan är på väg att radikaliseras måste mötas av förebyggande åtgärder som inte uppfattas som stigmatiserande. Lokal polis liksom civilsamhället, framför allt mammorna och de religiösa samfundet, spelar idag viktiga roller i kampen mot radikalisering.

För att möta hotet från extrema krafter vill Centerpartiet stärka skyddet mot extremism. Barn och unga riskerar att påverkas av dessa krafter och måste få ett starkare skydd från såväl skolan som hemmet. För att stödja unga människor bör skolan därför kontakta hemmet om ett barn visar tecken på extremism och radikalisering. Det behövs tydligare instruktioner till lärare och annan skolpersonal om att kontakta föräldrarna om man är orolig till exempel för att barnet radikaliserats och ökad hjälp till föräldrar som söker stöd då de ser tecken på att deras barn ligger i riskzonen för att radikaliserats.

EU är en viktig arena för att vi tillsammans ska kunna förstärka arbetet mot terrorism. Satsningarna mot påverkanshot behöver öka både i Sverige och i övriga EU. Det frivilliga samarbetet med internetleverantörer och plattformar för sociala medier för att stoppa falska nyheter och spridande av våldsam propaganda är också viktigt. EU-länderna kan samarbeta för att motverka terrorattacker, till exempel genom att dela underrättelser kring potentiellt farliga personer och genom att stoppa vapensmuggling. Överenskommelser behövs kring EU-ländernas skyldighet att informera om vapensmuggling eller radikaliserade personer, när andra EU-länder berörs. Detta kräver ökad europeisk samordning. I Europa försvinner varje år enorma summor genom bedrägerier. En del av dessa pengar tvättas för att sedan finansiera terrororganisationer. För att motverka detta vill Centerpartiet se en ökad transparens för pengatransaktioner och att anmälan av vissa cyberbrott, till exempel mot banker, blir obligatoriskt.

Johan Hedin (C)

Jonny Cato Hansson (C)

Ola Johansson (C)

Linda Ylivainio (C)

Helena Vilhelmsson (C)

Martina Johansson (C)

Alireza Akhondi (C)